

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2008

OIDEACHAS REILIGIÚNACH – ARDLEIBHÉAL

Líon Iomlán Marcanna: 400

DÉARDAOIN, 12 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 2.00 go 4.00

Treoracha Ginearálta d'Iarrthóirí

1. Scríobh do SCRÚDUIMHIR sa bhosca seo:

2. SCRÍOBH GACH FREAGRA SA FHREAGARLEABHAR SEO.

3. NÍ MÓR DUIT TABHAIRT FAOI GACH ROINN DE NA 5 ROINN AR AN bPÁIPÉAR SEO.

Don Fheitheoir amháin

Stampa an Ionaid

Don Scrúdaitheoir amháin

1. Móriomlán na n-iomlán bun leathanaigh	
2. Móriomlán na gceisteanna uile a dícheadaíodh	
3. Marc iomlán a bronnadh (1 lúide 2)	
Nóta: Ní mór don mharc i sraith 3 thuas a bheith cothrom leis an marc sa bhosca 'Marc don Pháipéar' thall.	

Ceist	Marc
ROINN 1	
ROINN 2	
ROINN 3	
ROINN 4 Ceist 1	
ROINN 4 Ceist 2	
ROINN 4 Ceist 3	
ROINN 4 Ceist 4	
ROINN 4 Ceist 5	
ROINN 4 Ceist 6	
ROINN 5	
Marc don Pháipéar	
Bónas don fhreagairt trí Ghaeilge	
Iomlán	
Marc don Dialann	
Móriomlán	

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO. NÍ MÓR DUIT **DEICH** gCINN DEN FHICHE CEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT. SNA CEISTEANNA INA NIARRTAR ORT TIC ✓ A CHUR SA BHOSCA CUÍ, NÁ CUIR TIC ACH I MBOSCA **AMHÁIN**.

(Tá 5 mharc ag gabháil le gach ceist)

1. Míorúilt a rinne Íosa le linn a bheatha ná - (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Leigheas na Lobhar	☐	Roinnt na Mara Rua	☐	Filleadh an Mhic Dhrabhlásaigh	☐
-----------------------	--------------------------	-----------------------	--------------------------	-----------------------------------	--------------------------
2. Sampla amháin d'íomhá de Dhia a fhaightear i mór-reiligiún domhanda ná _____
_____
3. Soiscéal sionoptach is ea Soiscéal Eoin. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor	☐	Bréagach	☐
------	--------------------------	----------	--------------------------
4. Sampla amháin de shacraimint Chríostaí is ea an baisteadh.
Ainmnigh sacraimint Chríostaí **amháin** eile _____
5. Sampla de chód morálta is ea na Deich nAitheanta.
Ainmnigh cód morálta **amháin** eile _____
6. Cé acu **ceann** de na mór-reiligiúin dhomhanda seo a leanas is mó a luaitear Bráman leis?
(Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

An Hiondúchas	☐	An tIoslamachas	☐	An Giúdachas	☐
---------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	--------------	--------------------------
7. Is é dearcadh an aindiachais ná _____
_____
8. Cé acu **ceann** de na sainchreidimh Chríostaí seo a leanas a dtugtar 'Patrarc' mar theideal ar cheannaire ann sa lá atá inniu ann? (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Anglacánach	☐	Preispitéireach	☐	Ceartchreidmheach na Rúise	☐
-------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	----------------------------	--------------------------
9. Slí amháin inar féidir le duine onóir a thabhairt do Dhia ná tríd an urnaí.
Luaigh slí eile ina ndéantar onóir a thabhairt do Dhia. _____
10. I dtraidisiúin reiligiúnacha is é is ciall leis an téarma 'seanmóireacht' ná _____
_____

11. Is é dearcadh an iolrachais ná go bhfuil sé de cheart ag gach grúpa laistigh de shochaí a gcuid nósanna reiligiúnacha agus cultúrtha féin a chleachtadh. (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

Fíor

Bréagach

12. Sampla den chompántas boird i mbeatha Íosa ná _____

13. Is é is ciall le ‘siosma’ i dtraidisiúin reiligiúnacha ná _____

14. Léigh liosta na ndaoine a luaitear le stair reiligiúin dhomhanda agus liosta na reiligiún domhanda a thugtar thíos. Meaitseáladh ainm duine reiligiúnaigh amháin leis an reiligiún domhanda is mó a bhfuil baint ag an duine sin leis mar shampla duit. Déan meaitseáil **amháin** eile.

<i>Daoine</i>	<i>Reiligiúin Dhomhanda</i>	<i>Sampla:</i>
Khadijah	An Búdachas	Máire Mhaigdiléana An Chríostaíocht
Mahatma Gandhi	An Chríostaíocht	<i>Freagra:</i> <input type="text"/>
Máire Mhaigdiléana	An Hiondúchas	
Maois	An tIoslamachas	
Siddhartha Gautama	An Giúdachas	

15. Cén sainchreideamh Críostaí in Éirinn a bhfuil an tArdeaspag Alan Harper bainteach mar cheannaire leis? _____

16. Orthu féin amháin a chuimhníonn daoine atá aibí ó thaobh na moráltachta de nuair a bhíonn cinntí morálta á ndéanamh acu. (Cuir ✓ sa bhosca cuí)

Fíor

Bréagach

17. Cé acu **ceann** de na reiligiúin dhomhanda seo a leanas is mó a luaitear an fáidh Íseáia leis? (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)

An Búdachas

An Hiondúchas

An Giúdachas

18. Cé acu reiligiún domhanda is mó a luaitear an Córán/Qur'an leis? _____

19. Sampla de dheasghnáth i dtraidisiúin reiligiúnacha is ea _____

20. Is é is ciall leis an téarma ‘moráltacht’ ná _____

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO. ROGHNAIGH TRÍ CINN DE NA GRIANGHRAIF SEO A LEANAS AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA AR GACH CEANN DÍOBH.

(Tá 10 marc ag gabháil le gach ceist)

Ceist 1. Seo grianghraf de cheannairí reiligiúnacha ag seirbhís éacúiméineach.

www.comece.org

A. Roghnaigh rud **amháin** ón ngrianghraf a thaispeánann gur sampla é seo den éacúiméineachas.

_____

_____ (2 mharc)

B. Tabhair sampla **amháin** eile den éacúiméineachas.

_____

_____ (2 mharc)

C. Luaigh **dhá** chúis a n-oibríonn daoine ar son an éacúiméineachais.

i. _____

_____

_____

ii. _____

_____

_____ (6 mharc)

Ceist 2. Tá an pictiúr seo bunaithe ar Íosa agus é ag teagasc a chuid deisceabail.

www.hithcc.org

A. Roghnaigh rud **amháin** sa phictiúr seo a thaispeánann go raibh tábhacht le teagasc Íosa dá dheisceabail.

_____

_____ (2 mharc)

B. Ainmnigh duine **amháin** de na chéad deisceabail a bhí ag Íosa.

_____ (2 mharc)

C. Luaigh **dhá rud** a mhúin Íosa dá dheisceabail faoi Ríocht Dé.

i. _____

_____

_____

ii. _____

_____

_____ (6 mharc)

Ceist 3. Seo grianghraf de dhaoine atá ag baint leasa as an midheamhain agus iad ag guí.

www.minnesota.publicradio.org

A. Roghnaigh rud **amháin** ón ngrianghraf a thaispeánann go bhfuil na daoine seo ag baint leasa as an midheamhain.

(2 mharc)

B. Cad is ciall leis an téarma ‘midheamhain’ i dtraidisiún reiligiúnach?

(4 mharc)

C. Luaigh **dhá** chúis a mbaineann daoine leas as an midheamhain chun urnaí a dhéanamh.

i.

---

ii.

(4 mharc)

Ceist 4. Seo grianghraf de dhaoine ag léiriú inní faoi cheist mhorálta.

www.Mrzine.monthlyreview.org/okeefe200306.html

A. Roghnaigh rud **amháin** ón ngrianghraf a thaispeánann gur ceist mhorálta atá ina cúis inní do na daoine seo.

(2 mharc)

B. Déan cur síos ar shlí **amháin** eile inar féidir le daoine a thaispeáint go bhfuil inní orthu faoi cheist mhorálta.

(4 mharc)

C. Luaigh **dhá** ní ar féidir tionchar a bheith acu ar dhearcadh duine faoina bhfuil ceart agus éigeart.

i.

---

ii.

(4 mharc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 15 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

LÉIGH COMHRÁ AN tSEOMRA COMHRÁ AR LÍNE SEO A LEANAS AGUS FREAGAIR NA CEISTEANNA GO LÉIR A LEANANN É.

Cristíona:	An bhfuil aon mholtaí agaibh faoin gceist seo atá idir lámha agam mar obair bhaile don Oideachas Reiligiúnach – cá n-aimsíonn daoine freagraí ar cheisteanna faoi bhrí na beatha?
Dara:	Nuair a bhímse ag lorg freagraí ar cheisteanna faoi bhrí na beatha, éistim le ceol. Agus tú ag éisteacht le focail amhráin tuigean tú nach tusa an t-aon duine amháin a bhíonn ag smaoineamh faoi bhrí na beatha. Tugann an ceol deis duit smaointe daoine eile faoi bhrí na beatha a chloisteáil. Cad fútsa, a Christíona – cad a mheasann tusa?
Cristíona:	Taitníonn ceol liomsa leis – ach ní mór duit machnamh a dhéanamh ar a gcloiseann tú. Ní leor glacadh le freagraí duine eile ar cheisteanna faoin mbeatha. Is cúnaimh iad focail na n-amhrán, ach ní foláir duit, mar sin féin, machnamh a dhéanamh ar chúrsaí ina n-iomláine.
Páidí:	Nuair a bhímse ag machnamh ar an mbeatha cuimhním ar an tslí inar aimsigh mo Dhaideo brí sna nithe a rinne sé. Mura ndearna sé ach gairdín a ghlanadh, nó balla a phéinteáil, bhí toradh a chuid oibre le feiceáil agus thug a leithéid brí dá bheatha siúd.
Cristíona:	Tuigim cad atá i gceist agat. Braithim go bhfuil brí le mo bheathasa nuair a dhéanaim ní éigin a théann i gcion ar dhaoine eile.
Sam:	Tá tábhacht leis an teaghlach agus le cairde chomh maith, téann siad i gcion orm agus téimse i gcion orthusan.
Dara:	Cabhraíonn an reiligiún liom chun teacht ar fhreagraí. Cabhraíonn sé liom brí a bhaint as an mbeatha. Bíonn deis agam nithe a oibriú amach dom féin nuair a bhím ag urnaí.
Sam:	Is dóigh liom chomh maith gur cuid d’imeachtaí na beatha é aghaidh a thabhairt ar dhúshláin agus iad a shárú. Sin é a thugann brí do mo bheathasa.
Cristíona:	Caithfidh mé imeacht anois. Ní as a stuaim féin a scríobhfar an obair bhaile agamsa, bíodh a fhios agaibh! Mo bhuíochas libh as an gcabhair go léir!

1. Tabhair breac-chuntas ar **dhá** shlí a dtaispeánann an comhrá seo daoine a bhfuil brí na beatha á lorg acu.

i

---

ii.

---

2. a. Is é is ciall leis an téarma ‘machnamh’ ná _____
_____
_____

(6 mharc)

b. Mínigh **dhá** chúis ar féidir leis an machnamh cabhrú le daoine a bhfuil brí na beatha á lorg acu.

i.

---

ii.

(10 marc)

3. Tabhair breac-chuntas ar an tslí inar féidir leis an reiligiún cabhrú le duine agus brí na beatha á lorg aige/aici.

(10 marc)

4. ● An Teaghlach ● Cairde ● Obair

Tabhair breac-chuntas ar an tslí inar féidir le ceann **amháin** díobh sin thuas cabhrú le duine agus brí na beatha á lorg aige/aici.

(10 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 55 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

NÍ MÓR DUIT CEITHRE CINN DE NA SÉ CHEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 50 marc ag gabháil le gach ceist)

Ceist 1. POBAIL CHREIDIMH

A. a. I dtraidisiúin reiligiúnacha cad is ciall leis an téarma ‘gairm’?

(5 mharc)

b. Tabhair breac-chuntas ar **dhá** shlí a ndéanann daoine a ngairm a chomhlíonadh i bpobal creidimh a bhfuil staidéar déanta agat air.

i.

---

ii.

(14 mharc)

B. a. Déan cur síos ar **dhá** ní a spreagann díograis reiligiúnach na mball i bpobal creidimh.

i.

---

ii.

(16 mharc)

b. Cliseadh Pobail Coimhlint Reiligiúnach

Cuir ✓ le ceann **amháin** díobh sin thuas agus tabhair breac-chuntas ar an tslí a bhfuil pobal creidimh a bhfuil staidéar déanta agat air ag déileáil leis.

(15 mharc)

Ceist 2. BUNÚS AN REILIGIÚIN – AN CHRÍOSTAÍOCHT

A. a. Mhair gach ceann de na grúpaí reiligiúnacha éagsúla a bhfuil cur síos orthu thíos sa Phalaistín in aimsir Íosa.

Cuir tic ✓ sa bhosca is fearr a mheaitseálann gach cur síos le hainm grúpa reiligiúnaigh a thugtar thíos. Tá an chéad chur síos meaitseáilte le hainm grúpa reiligiúnaigh mar shampla duit.

<i>Grúpa Reiligiúnach 1</i>	<i>Grúpa Reiligiúnach 2</i>	<i>Grúpa Reiligiúnach 3</i>
<p>Uaisle saibhre sinn agus tá ceangal láidir idir sinn agus an Teampall in Iarúsailéim. Glacaimid le riail na Rómhánach agus tá cumhacht againn sa Phalaistín.</p> <p>Is é ainm an ghrúpa reiligiúnaigh a mheaitseálann an cur síos seo ná – (Cuir ✓ sa bhosca cuí)</p> <p>Fairisínigh ☐</p> <p>Sadúcaigh ☒</p> <p>Díograiseoirí ☐</p>	<p>Diúltaímid do riail na Rómhánach sa Phalaistín agus táimid ullamh troid i gcoinne na Rómhánach.</p> <p>Is é ainm an ghrúpa reiligiúnaigh a mheaitseálann an cur síos seo ná – (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)</p> <p>Fairisínigh ☐</p> <p>Sadúcaigh ☐</p> <p>Díograiseoirí ☐</p>	<p>Ní chomhoibrímid leis na Rómhánaigh. Táimid i mbun na sionagóg áitiúil agus bímid dian maidir le comhlíonadh rialacha uile an Ghiúdachais.</p> <p>Is é ainm an ghrúpa reiligiúnaigh a mheaitseálann an cur síos seo ná – (Cuir tic ✓ sa bhosca cuí)</p> <p>Fairisínigh ☐</p> <p>Sadúcaigh ☐</p> <p>Díograiseoirí ☐</p>

(8 marc)

- b. ● Fairisínigh ● Sadúcaigh ● Rómhánaigh

Roghnaigh **dhá** cheann de na grúpaí thuas agus mínigh cúis ar éirigh coimhlint idir Íosa agus gach ceann díobh.

i. _____
_____
_____

ii. _____
_____
_____
_____

(14 mharc)

- B.** a. Tabhair **dhá** chúis a raibh tábhacht leis an Sanhedrin sa Phalaistín in aimsir Íosa.

i. _____
_____
_____
_____

ii. _____
_____
_____
_____

(14 mharc)

- b. Tabhair breac-chuntas ar cad a tharla nuair a tugadh Íosa i láthair an Sanhedrin.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

(14 mharc)

B. Tabhair breac-chuntas ar **dhá** phointe de theagasc na heolaíochta faoi chruthú an domhain.

i.

---

ii.

(16 mharc)

C. Déan cur síos ar chosúlacht **amháin** idir a ndeir reiligiún áirithe agus a ndeir an eolaíocht faoi chruthú an domhain.

(18 marc)

BA CHÓIR DUIT TUAIRIM IS 20 NÓIMÉAD A CHAITHEAMH AG FREAGAIRT CEISTEANNA SA ROINN SEO.

NÍ MÓR DUIT CEANN AMHÁIN DE NA SÉ CHEIST SEO A LEANAS A FHREAGAIRT.

(Tá 70 marc ag gabháil le gach ceist)

Ceist 1.

Tabhair breac-chuntas ar an tslí a mbíonn na nithe seo i gceist le ceannaireacht laistigh de phobal creidimh:

- i. Údarás.
- ii. Seirbhís.

Ceist 2.

Scrúdaigh an tslí ar cheiliúir Íosa an Suipéar Déanach mar bhéile Cháisc na nGiúdach agus mar Eocairist.

Ceist 3.

◆ An Búdachas   ◆ An Hiondúchas   ◆ An tIoslamachas   ◆ An Giúdachas

I stair na reiligiún domhanda bíonn ócáidí tábhachtacha ann a mhúnlaíonn a bhforbairt.

Tabhair próifil ar an gcaoi a raibh tionchar ag tréimhse ghéarleanúna *nó* ag tréimhse fhorleathnaithe ar cheann **amháin** de na mór-reiligiúin dhomhanda thuas.

Ceist 4.

Samhlaigh go bhfuil caint á hullmhú agat faoin gcreideamh reiligiúnach in Éirinn inniu.

Tabhair breac-chuntas ar a ndéarfá i dtaobh gach ceann de na pointí seo a leanas:

- i. Pátrúin athraitheacha an chreidimh in Éirinn inniu.
- ii. Dúshláin don chreideamh in Éirinn inniu.

Ceist 5.

● Urnaí na hAchainí   ● Urnaí Mholta   ● Urnaí Bhuíochais

Scrúdaigh an chaoi a léiríonn **dhá** cheann de na cineálacha urnaí thuas bunphrionsabail chreidimh reiligiúnacha mór-reiligiúin dhomhanda a bhfuil staidéar déanta agat air.

Ceist 6.

- a. Tabhair breac-chuntas ar dhearcadh an liobraíochais i leith an ghaoil atá idir an mhoráltacht phearsanta agus dlí stáit.
- b. Scrúdaigh an chaoi arbh fhéidir go mbeadh coimhlint idir an dearcadh liobraíoch agus dlí stáit faoi cheist mhorálta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

Leathanach Bán